

Sølv et i skogen

Vi ruslet innover marka en høstdag, han Per og jeg. Himmelen var blå av september, og det var ikke ei sky over fjella. Nedover hengbratte svaberg kom sildrevatnet og gnistret blankt i sola der vi gikk innover mot Brekksetra. Han Per kremtet og stødde seg på staven.

Godværet kom ikke til å stå seg lenger enn toppen tre dager til, mente han. Vi kom til å bli skjortblaute begge to innen vi kom oss heimatt, sa han Per og studerte svaberga. Jeg la ikke merke til noe særs og ville ha rede på grunnlaget for denne spådommen.

— Ser du itj at svaberget kaster solskinnen fra seg da gut, sa'n Per. Det skin da blankere enn sølv et på ei brur i gammeltida.

Han gikk seig og skogsvant foran meg. Jeg fikk høre navn på høgder som skar seg ned mot myrdrag og vatn, på åser og bekker og bergnabber og smådaler. Det var gamle navn som aldri kommer på et kartblad, navn som har levd på folkemunne fra skikjelkenes og kløvhestenes tidsalder. Han fikk landskapet til å leve på en ny måte for meg, der vi gikk.

Best det var stoppet han opp på ei gulbrun myrstripe og tok av seg lua for å tørke svetten.

— Det er lite det jeg svetter mot de som drev markaslåtten sin her, sa'n Per. Jeg synes ennå jeg ser han Lars husmann da han strauk oppi her med kjerring og lja og river. Myra heter Stakk-stong-myra, og her hadde han Lars markaslåtten sin. Han maktet aldri å få seg opp såpass som ei høyløe. Så var det å sette høy et i stakk da, og det var litt av ei kunst, for høystakken skulle kvesses mot toppen så regnet ikke fikk tak. Karene bar høy et i kjemmer fram til tak-stonga

og et kvinnfolk krabbet oppå og tok imot høyløene og trampet dem sammen. Men når han Lars og kjerringa og ungene skulle kvelde etter en strevsom dag, hadde de hverken slåttbu eller høyløe å krype inn i. De losjerte i et berghøl oppi åsen.

Vi gikk så langt at vi så seterbuene, da han Per stoppet att og beit seg ei skrå.

— Der ser du «Svensk-hauen», og han bessfar fortalte at bessfar hans hadde hørt om den gangen svensker og nordmenn sloss uti her. Ja, det er svinaktig lenge sia, gut, kanskje det var i 1718, og da gikk det hardt for seg. Her stupte en svensk kaptein, og han gravla de i haugen der attmed seterbu. Ja, for det jeg vet var det kanskje bufast folk her den tia, for sagnet har sagt at det var to gardar der det nå er svarte marka.

Han gjømte sagnet om sølvskatten til vi satt og godtgjorde oss attmed peisvarmen da skumringa la seg blå over skog og mark. Det blinket i brillene hans da han la en ny kubbe på varmen. Ja, det var en kall uti her som hadde blanke sølvpenner på kistebotnen. Men så nådde ryktet om svenskene kallen, og da fikk han det travelt. Han gikk borti eldhuset og røsket fram bukjelen og tok pengesekken på nakken og strauk sin kos. Innunder ei rotvelte i styggeste åsen grov han ned bukjelen med sølv et sitt.

Sagnet har sagt at sola skinner på kjelen i middagsleitet, og det er mange som har gått borti der for å finne sølvskatten. Men det er ingen som har funnet så mye at de kunne kjøpe seg såpass som et kilo nysild, sa'n Per. Han gjorde seg en sving bortåt glas et og så ut der natta favnet mark og skog han kjente fra han sprang som guttunge her.

Han slo seg ned attmed varmen på en trefoting. Peisvarmen flammet opp og gjorde det trivelig i bua. Per satt der og fortalte til gammeltida levde, og jeg syntes svenske kløvhester trampet over setervollen.

Han Per fikk rett i spådommen om været. Da vi dagen etter nådde frampå høgda og så ned i dalen, kom de første regndråpene. Men innen vi rakk å komme ned på riksveien, høljregnet det.

— Var det itj det jeg sa, sa'n Per.